

TEST 38

1. TBMM’de 1 Kasım 1922’de kabul edilen bir kanunla, halifelik ve saltanat birbirinden ayrıldı ve saltanat kaldırıldı. Saltanatın kaldırılması şu sonuçları ortaya çıkardı:

- Osmanlı Devleti resmen sona erdi.
- Millî egemenliğin önündeki en önemli engel kaldırıldı.
- Ülke yönetimindeki iki başlılık sona erdi.
- TBMM Türkiye’de tek yasal otorite haline geldi.
- Laiklik konusunda ilk adım atıldı.
- İtilaf Devletleri’nin Lozan Konferansı’nda ikilik çıkarımlarına izin verilmedi.

Buna göre hangisinin saltanatın kaldırılmasıyla

- İtilaf Devletlerinin planları suya düşmüştür.
- Ulusal irade ülke yönetiminde daha etkin konuma gelmiştir.
- İstanbul Hükümeti ve TBMM birleşerek ikili hükümet sistemine geçildi.

Çıkarımlarından hangileri yapılabilir?

A) I ve II	B) I ve III
C) II ve III	D) I, II ve III

2. Dârülfünunun modernize edilmesi için İsviçreli Prof. Dr. Albert Malche (Albirt Malşe) Türkiye’ye davet edildi. Gerekli incelemeleri yapan Malche tespit ve önerilerini bir rapor hâlinde sundu. Bilimsel yayınların ve öğretim kadrosunun yabancı dil bilgisinin yeterli olmadığını tespit eden Malche, hazırladığı raporda bilimsel araştırmalara ve yabancı dil eğitime ağırlık verilmesi gerektiğini vurguladı. Ayrıca öğretim üyelerinin bilimsel seviyelerini yükseltmek için çalışmalar yapılmasını, kongreler ve konferanslarla bunların desteklenmesini belirtti.

Verilen metinde üniversite reformu için Albert Malche’nin vurguladığı yenilik aşağıdakilerden hangisidir?

- Üniversitelerde sosyal tesis yapımı
- Üniversitelere öğrenci seçimlerinde sınavların yapılması
- Ulusal ve Uluslararası alanda bilimsel toplantıların yapılması
- Akademik kadroların eğitim seviyelerinin yükseltilmesinin sağlanması

3. Lozan Antlaşması sonrası İtilaf Devletlerinin İstanbul’u boşaltması sonrası yeni kurulmuş Türk devletinin başkentinin neresi olacağı tartışılmaya başlandı. İstanbul yıllarca Osmanlı Devleti’ne başkentlik yapmıştı. Bazı milletvekilleri İstanbul’un başkent olarak kalması gerektiğini savunuyorlardı. Ancak başkent korunaklı bir yerde olmalıydı.

Verilen metinde altı çizili cümle ile Ankara’nın başkent olmasının nedenlerinden hangisi arasında bir ilişki kurulabilir?

- Ankara’da, demiryolu ve telgraf hatlarının bulunması ile ulaşım, iletişimin gelişmiş olması.
- Millî Mücadele’nin Ankara’dan sevk ve idare edilmiş olması.
- Türkiye Büyük Millet Meclisinin Ankara’da açılmış olması.
- Ankara’nın Anadolu’nun ortasında güvenli ve işgalinin zor bir konumda olması.

4. Atatürk’ün Kurtdereli Mehmet’e yazdığı mektup aşağıda verilmiştir.

“Seni cihanda büyük ün almış bir Türk güreşçisi olarak tanıdım. Parlak başarılarının sırrını şu sözlerle açıkladığını da öğrendim: ‘Ben her güreşte arkamda Türk milletinin bulunduğunu ve millet şerefini düşünürüm!’ Bu dediğini, en az yaptıkların kadar beğendim. Onun için senin bu değerli sözünün Türk sporcularına bir meslek ilkesi olmasını diliyorum.”

Verilen metne göre Atatürk’ün yazdığı mektupta aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı yoktur?

- Kurtdereli Mehmet, başarılarının temelini nasıl açıklamaktadır?
- Atatürk’ün Türk sporcularına tavsiye ettiği meslek ilkesi nedir?
- Atatürk’ün, güreş sporunun gelişmesi için yaptığı çalışmalar nelerdir?
- Kurtdereli Mehmet hangi spor dalında dünyaca tanınmıştır?

5. Türk Medeni Kanunu ile:

- ◆ Tek eşle evlilik kabul edildi ve evliliğe yaş sınırı getirildi.
- ◆ Evlenmede kadının rızasının alınması zorunlu hale getirildi.
- ◆ Evlilikte resmi nikah zorunlu oldu.
- ◆ Mirastan kadın ve erkeğin eşit pay alması sağlandı.
- ◆ Mahkemelerde kadın ve erkeğin şahitliği eşit sayıldı.
- ◆ Kadınlara istediği mesleğe girme hakkı tanındı.
- ◆ Kadınların boşanma hakkı erkeklerle eşit hale getirildi.

Türk Medeni Kanunu'nun kabulü ile Türk kadınının elde ettiği kazanımlar için yapılan yorumlardan hangisinin doğru olduğu söylenemez?

- A) Kadınlar da yönetimde söz sahibi olmuştur.
- B) Türk aile yapısı kanunla koruma altına alınmıştır.
- C) Ekonomik olarak kadın-erkek eşitliği getirilmiştir.
- D) Çocuk yaşta evliliğin önüne geçilmiştir.

6. Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde Anadolu ve Balkanlarda İslamiyet'in yayılmasında büyük hizmetleri olan tarikatların bir kısmı zaman içinde asıl amaçları olan dine hizmetten uzaklaşmışlardır. Halkın dini duygularını sömürmeye ve devletin güvenliğini etkileyecek şekilde siyasi olaylarda rol almaya başlamışlardır. Türbeler ise batıl inancın yaygınlaşmasında ve halkın dini duygularının kötüye kullanılmasında etkili olmuştur. Cumhuriyetin ilk yıllarında inkılapların yapılması sürecinde tarikatlar, inkılaplara karşı çıkmışlardır. Mustafa Kemal'in isteği doğrultusunda TBMM'de 30 Kasım 1925 tarihinde çıkarılan bir kanun ile tekke, zaviye ve türbeler kapatıldı.

Verilen metne göre Tekke ve Zaviyelerin kapatılmasında;

- I. Halkın dini duygularının sömürülmesini engellemek.
- II. Yapılacak inkılapların önünü açmak.
- III. İslamiyet'in öğrenilmesinin önüne geçmek.

Hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız II
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) II ve III

7. Özel sektörün yetersiz kaldığı durumlarda, yatırımların devlet tarafından yapılmasını öngören ilkeye "devletçilik" denir. Devletçilik bir ekonomi politikası olarak ortaya çıkmıştır. Bu sistemde devlet, yatırım yapan vatandaşlarını destekler. Vatandaşların yapmadığı büyük yatırımları ise kendisi yapar. Böylece devletle vatandaşlar el ele vererek ekonomik kalkınmayı birlikte gerçekleştirirler. Devletçilik ilkesi bir yönüyle zorunluluktan doğmuştur. Cumhuriyetin ilk yıllarında vatandaşın elinde yeterli sermayenin bulunmaması, büyük yatırımların devlet tarafından yapılmasını gerekli kılmıştır.

Verilen bilgilerden hareketle yapılan yorumlardan hangisinin doğru olduğu söylenemez?

- A) Devlet ekonomik kalkınmada öncü olmuştur.
- B) Yeterli sermayenin olmaması Devletçiliği zorunlu kılmıştır.
- C) Ekonomik kalkınma sadece devlet eliyle gerçekleşmiştir.
- D) Devlet ve vatandaş iş birliği ekonomik kalkınmanın temelini oluşturmuştur.

8. 3 Mart 1924'te halifeliğin kaldırılması ile birlikte şu inkılaplar da gerçekleştirilmiştir:

- Tevhid-i Tedrisat Kanunu kabul edildi: Ülkedeki tüm okullar Millî Eğitim Bakanlığına bağlanarak eğitimde birlik sağlandı.
- Erkan-ı Harbiye Vekâleti kaldırıldı: Bu kurumun yerine Genel Kurmay Başkanlığı kurularak ordu siyasetten ayrıldı.
- Şeriye ve Evkâf Vekâleti kaldırıldı: Bu kurumun yerine Diyanet İşleri Başkanlığı ve Vakıflar Genel Müdürlüğü kuruldu.

Verilen bilgilere göre yapılan yorumlardan hangisinin doğru olduğu söylenemez?

- A) Ordu ile siyaset birbirinden ayrılmıştır.
- B) Cumhuriyetin ilanı için uygun ortam oluşmuştur.
- C) Dini kurumlarda düzenleme yapılmıştır.
- D) Eğitim öğretimde birlik sağlanmıştır.